

lelor fonduri și colecții de documente sînt trecute în revistă principalele aspecte de ordin economic, social, politic, cultural reflectate de izvoare documentare aflate în patrimoniul fiecărei filiale.

Cititorului neavizat ca și specialistului interesat i se oferă astfel un ghid și totodată o invitație de a păși în sălile de studiu ale filialelor pentru a pătrunde tainele arhivelor, a descifra și tîlmăci sensurile documentelor atît de necesare cunoașterii și înțelegerii procesualității fenomenelor și faptelor istorice.

Cel ce dorește să afle și să scrie despre istoria Transilvaniei sau a Banatului, Maramureșului, Moldovei, Munteniei ori a Dobrogei este chemat și îndemnat să cerceteze fondurile și colecțiile de documente păstrate de filialele Arhivelor Statului din centrele de reședință ale județelor, micromonografiile fiindu-i de un prim și real ajutor la orientarea în multitudinea și varietatea documentelor din depozite. După cum, istoricul care realizează sinteze ori studii monografice asupra unor evenimente, instituții sau personalități istorice nu le poate face decît apelînd la totalitatea mărturiilor, inclusiv la acelea care se găsesc pe locurile unde s-au desfășurat ori au existat.

Fondurile de documente administrative, economice, judecătorești din ramura muncă și ocrotiri sociale, din domeniul învățămîntului și culturii, cele provenite de la organizațiile de cult, fondurile personale și familiale ca și colecțiile arhivistice pîrînd numele colecționarului sau al temei ori genului documentelor păstrate de fiecare filială sînt enumerate și prezentate succint tocmai pentru a suscita atenția și a invita la investigarea lor.

De asemenea, prin parcurgerea chiar și numai a mențiunilor numelor fondurilor și colecțiilor de documente, ori prin aflarea informațiilor generale de o mare diversitate și densitate tematică și cronologică, cititorul

micromonografiilor filialelor județene ale Arhivelor Statului — fie el istoric, profesor, muzeograf, sociolog, lingvist, economist, inginer etc., cercetător pluri- sau interdisciplinar — află unde și cui să se adreseze pentru a găsi baza documentară necesară studierii biografiei creatorilor de fond, direcțiile activității acestora și integrarea lor în epoca istorică dată, contribuția lor, adesea hotărîtoare la afirmarea și promovarea înaltelor idealuri de dreptate socială și libertate națională.

Se reliefează o dată în plus posibilitățile nelimitate ale conlucrării și colaborării pe plan local între arhiviști și ceilalți lucrători în domeniul științelor social-politice chemați, în egală măsură, să îndeplinească sarcini de instruire și educare a copiilor, a tinerii generații, a maselor largi în spiritul patriotismului revoluționar socialist, al prețuirii și admirației față de jertfele de muncă și de sînge ale înaintașilor — eroi ai istoriei naționale.

Se cuvine, așadar, să apreciem că prezentarea sub formă de micromonografie a istoricului și activității fiecărei filiale a Arhivelor Statului este necesară și utilă, ea constituind cartea de vizită a unității respective.

Pe de altă parte, dat fiind faptul că activitatea Arhivelor Statului înregistrează permanent creșteri de ordin calitativ și cantitativ ce vizează o multitudine de probleme referitoare la conservarea și valorificarea Fondului Arhivistic Național, trebuie subliniat că D.G.A.S. și filialele sale județene, ancorate puternic în viața cultural-științifică a patriei noastre, preocupate statornic de perfecționarea și de modernizarea activității lor, au permanent în vedere găsirea și aplicarea celor mai noi și mai eficiente modalități prin care patrimoniul documentar să devină instrument de cunoaștere a trecutului istoric, mijloc eficace de educare patriotică.

ELENA GHEORGHE

Cursurile organizate de Centrul de perfecționare profesională în anul școlar 1983

În 1983 Centrul de perfecționare a cadrelor din sistemul Arhivelor Statului — compartiment creat în cadrul Direcției Generale a Arhivelor Statului în vederea aprofundării pregătirii

specialiștilor în domeniul investigării izvoarelor istorice — a desfășurat o bogată activitate.

În afara preocupărilor de prognoză pentru pregătirea și reciclarea cadre-

lor, elaborarea programelor de învățămînt pentru diferite discipline, întocmirea bibliografiilor necesare în perioada amintită, s-au organizat stagii lunare cu scoatere din producție pentru următoarele specialități :

1. *Cursul de paleografie româno-chirilică — anul II* (București, 4—30 aprilie, grupa condusă de Ion Vitan și Iași, 5—30 septembrie grupa condusă de Dumitru Ivănescu). Pe lângă activitățile practice constînd atît în descifrarea, transcrierea și fișarea unor documente româno-chirilice, cît și în prelucrarea unor izvoare pentru a fi publicate în cadrul cursului, au fost abordate teoretic unele probleme legate de istoria scrisului, izvoarele istoriei românilor, noțiuni de diplomatică, heraldică, sigilografie și genealogie, fondul de manuscrise și tipăriți românești anterioare anului 1850, publicațiile Arhivelor Statului, metodologia întocmirii unui studiu de istorie.

2. *Cursul de paleografie latină — anul III* (București, 11 mai — 4 iunie, grupa condusă de Costin Feneșan). Conform programului s-au desfășurat numeroase activități practice (descifrare, transcriere și traducere a unor documente scrise în limba latină) ca și unele lecții teoretice privind evoluția scrierii latine în Țările Române, formele scrierii latine, sistemele de prescurtări utilizate în documentele latine, istoria instituțiilor centrale din Transilvania etc.

3. *Cursul de științe speciale ale istoriei — anul II* (București, 11 mai — 4 iunie, grupa condusă de Maria Dogaru). Continuîndu-se pregătirea începută cu patru ani în urmă, cînd în cadrul D.G.A.S. s-a constituit „grupa de studiere a sigilografiei, heraldicii și genealogiei”, cu prilejul convocării din acest an au fost tratate unele probleme aflate în sfera de cercetare a acestor discipline (rolul izvoarelor speciale în lărgirea investigației istorice, tehnica de confecționare a impresiunilor și matricelor sigilare, mijloace de evidență și instrumente de informare științifică asupra acestor categorii de mărturii istorice, interdependența dintre dreptul de sigiliu și statutul diferitelor comunități sociale, evoluția heraldicii europene, rolul armorialelor în cercetarea fenomenului heraldic european, izvoarele genealogice în slujba cunoașterii evoluției sociale etc.) ca și unele teme referitoare la însemnătatea miniaturisticii românești, evoluția diplomaticii, obiectul și importanța paleografiei chirilice.

4. *Cursul de paleografie gotică — anul II* (Timișoara, 11 mai — 4 iunie, grupa condusă de Tiberiu Moț). Activitatea de pregătire, axată pe exerciții practice de descifrare, transcriere și interpretare a textelor documentelor scrise în limba germană cu caractere gotice a fost completată cu unele lecții teoretice ca : istoria instituțiilor din Transilvania, colonizarea șvabilor și momente importante din istoria acestora, caracteristicile documentelor gotice emise pe teritoriul Transilvaniei etc.

5. *Cursul de paleografie maghiară — anul II* (Oradea, 1—25 iunie, grupa condusă de Teodor Coliban). Pe parcursul desfășurării acestui curs, problemele abordate teoretic (caracteristicile paleografiei maghiare, probleme de diplomatică specifice izvoarelor scrise în limba maghiară, istoria cancelariei voievodale transilvănene etc.) au fost corelate cu aplicații și exerciții practice constînd în descifrare, transcriere și analiză de texte scrise în limba maghiară cu caractere grafice vechi.

6. *Cursul de paleografie slavă — anul III* (București, 6—30 iunie, grupa condusă de Olimpia Guțu). Pe lângă transcrieri, traduceri de documente s-a urmărit predarea unor elemente de diplomatică slavo-română, dar și de filologie necesare pentru identificarea și studiul critic al documentelor, cărți și manuscrise, din perioada scrierii slavone.

7. *Cursul de paleografie chirilică — anul I* (București, 3—29 octombrie, grupa condusă de Ion Vitan). Pe parcursul convocării acestei grupe, paralel cu exercițiile de descifrare și transcriere, au fost tratate teoretic probleme ca : împrejurările apariției alfabetelor slave și răspîndirea lor la români, caracteristicile actelor de cancelarie scrise cu alfabet chirilic, evoluția scrierii chirilice românești, elemente de cronologie medievală românească etc.

8. *Cursul de paleografie greacă — anul I* (București, 1—26 noiembrie, grupa condusă de Natalia Trandafirescu). Avînd drept scop abordarea cu competență a textelor scrise în limba greacă, descifrarea, transcrierea și traducerea acestora, activitățile desfășurate în cadrul acestei grupe au cuprins și unele expuneri teoretice privind caracteristicile limbii și paleografiei grecești, istoria Greciei și a Balcanilor de-a lungul veacurilor etc.

9. *Cursul de teorie și practică arhivistice — anul II* (București, 3—29 octombrie, grupa condusă de Alexemia

.Andone). Menit să ofere „tinerilor arhiviști” noțiunile de bază privind evoluția arhivisticii ca știință și principalele activități practice ce se desfășoară în Arhive, cursul a fost structurat pe trei genuri de activități : a. expuneri teoretice pentru principalele domenii ale arhivisticii ; b. dezbateri și demonstrații privind rolul și importanța disciplinelor speciale în cercetarea izvoarelor documentare (diplomatica, cronologia, heraldica, sigilografia, genealogia, filigranologia, critica textelor etc.) ; c. exerciții și aplicații practice (ordonarea, fișarea și selecționarea unor documente, evidența fondurilor și colecțiilor, cercetarea tematică, pregătirea izvoarelor documentare pentru publicare, prelucrarea automată a informațiilor arhivistice etc.).

Avându-se în vedere eficiența maximă a cursurilor enunțate — organizate în sistemul pregătirii post-universitare — au fost folosite metode clasice, cât și procedee pedagogice moderne. Alternarea orelor cu caracter teoretic cu dezbateri, activități practice, teste periodice și notările finale, ca și vizitele de documentare la instituții culturale (Biblioteca Academiei R. S. România, Biblioteca Centrală Universitară, Biblioteca Centrală de Stat, Muzeul de istorie națională a R. S. România, Muzeul Țării Crișurilor etc.), organizarea unor simpozioane și mese rotunde, folosirea mijloacelor audio-vizuale, ca și bogatul material demonstrativ alcătuit (documente, planșe, facsimile, mulaje sigilare, fotografii și diapozitive) au imprimat cursurilor de specializare un pronunțat caracter practic-aplicativ, au facilitat apropierea de unele noțiuni tehnice mai greu accesibile.

La realizarea programelor amintite mai sus au contribuit cadre didactice din învățământul superior, profesori, conferențieri și lectori universitari : Dan Simonescu, Gheorghe Mihăilă, Lucia Djamo-Diaconiță, Dan Slușanșchi, Mihai Mitu, Eugen Dobroiu, Petre Kottler, Wiliam Marin, Constant Georgescu, Francisca Băltăceanu, Mariana Băluță ; din institutele de cercetare : Alexandru Mares, Liviu Onu, Dan Berindei, Ștefan Gorovei, Răzvan Teodorescu, I. Stoicescu, T. Vigu, Olga Cicanci, Cornelia Papacostea-Danielopolu ; cadre de conducere ale DGAS : Ionel Gal, Vasile Arimia, Ioana Burlacu, Radu Ionescu sau ale filialelor (Andrei Caciora și Ioan Ranca), precum și arhiviști cu experiență : Marcel Ciucă, Coman Voica, Radu Constantinescu, Doina Duca-Tinculescu, Virgiliu Z. Teodorescu, Mocanu Radu Marin, Monica Vlaicu, Constantin Vlad, Cohn Emilia, Florea Oprea, Vasilescu Veronica, Gernot Nussbächer, Pall Anthal, Balogh Adalbert. De asemenea, au avut o contribuție deosebită pentru ridicarea calității cercurilor Gabriel Strempele, Stănică Vitalie, Constanța Știrbu și Nicolau Berwanger.

Disponind de o bogată bibliotecă documentară, beneficiind de mijloace moderne de învățământ, cursurile desfășurate în cadrul Centrului au asigurat orientarea cursanților spre cercetarea științifică, obiectiv prioritar pentru profesiunea de arhivist ce presupune în egală măsură însușirea unor vaste cunoștințe de specialitate, ca și stăpânirea unei metodologii științifice de cercetare.

MARIA DOGARU

Învățământul profesional în anul 1983

În condițiile societății noastre socialiste, aflată în plin proces de înnoire, pregătirea și specializarea cadrelor, a tuturor oamenilor muncii se impune ca un imperativ fără de care nu se poate concepe împlinirea revoluției tehnico-științifice și, pe această bază, obținerea unei noi calități în toate sectoarele activității umane. Această necesitate stringentă a fost subliniată de nenumărate ori în documentele de

partid, în cuvântările și indicațiile secretarului general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care la închiderea lucrărilor Conferinței Naționale a P.C.R. din decembrie 1982 arăta că „problema ridicării nivelului de calificare și a lărgirii orizontului de cunoștințe ale cadrelor constituie o necesitate imperioasă pentru soluționarea în bune condițiuni a marilor sarcini privind dezvoltarea eco-